

Initiatiefvoorstel

**Versterking van diversiteit en
inclusiviteit in onze
voedselstrategie**

Introductie	2
Obstakels.....	3
A. Bezwaar 1: Beperkte Scope 3 effectiviteit	3
B. Bezwaar 2: Tekortschiëting in gemeenschapsbehoeften.....	3
C. Bezwaar 3: Ongewenste Financiële lasten en (financiële) onhaalbaarheid	3
Voor cateraars/ondernemers op de Campus.....	4
Voor Studenten en Medewerkers en Bezoekers.....	4
Voor de Universiteit	4
Voorstel tot Oplossing	5
Een alternatieve voedselstrategie voor een succesvolle eiwittransitie	5
Motivering voor 50:50 & 60:40 eiwitratio als voedselstrategie	5
1. Niet-lineaire duurzaamheidseffectiviteit.....	5
2. Verantwoordelijk handelen binnen Nederlandse context.....	5
Implementatie van de voorgestelde voedselstrategie	6
1. De 50:50 eiwittransitie voor 2030	6
2. De 60:40 eiwittransitie voor 2050	6
Focuspunten in de uitvoering op voorgestelde voedselstrategie	7
Samenvattend.....	8
Appendix 1 – Scope Analyse	
Appendix 2 – Stakeholder Analyse	
Appendix 3 – WUR Voedselstrategie	
Appendix 4 – Tijdlijn Implementatie voedselstrategie	
Appendix 5 – Gezondheid-en milieu impactanalyse voor voedsel	
Appendix 6 – Advies Gezondheidsraad Eiwittransitie	

Introductie

In het licht van de huidige mondiale en lokale uitdagingen erkent de Erasmus Universiteit Rotterdam haar cruciale rol in de bevordering van duurzaamheid, zoals vastgelegd in haar [Strategie 2024](#). Met een expliciete toewijding aan het realiseren van duurzame ontwikkeling, heeft de universiteit een uitgebreide duurzaamheidsstrategie ontwikkeld die zich richt op diverse sleuteldomeinen. Onder deze domeinen is de ambitie om tegen het jaar 2024 CO2-neutraal te zijn en tegen 2030 zelfs CO2-positief. Deze ambitie naar een groenere en duurzamere toekomst, gedocumenteerd op de [officiële website](#) van de EUR en verder uitgewerkt in haar strategische documenten, vormt de kern van de institutionele inzet voor een positieve impact.

Binnen de kaders van deze omvattende duurzaamheidsvisie, is de beslissing om de campus over te zetten naar een volledig op planten gebaseerd voedselaanbod een genomen maatregel. Het initiatief, te vinden op [de website](#), wordt onderbouwd door de universiteit gepresenteerde gegevens die suggereren dat een overgang naar plantaardige diëten de uitstoot van broeikasgassen zou kunnen verminderen. Dit standpunt wordt door de universiteit voorgedragen als een significante bijdrage aan de maatschappij door het verminderen van de impact op klimaatverandering. De Erasmus Universiteit Rotterdam profileert zich met dit beleid als pionier in het onderzoeken van de effecten van een duurzamere bedrijfsvoering op het gebied van voedselvoorziening en catering. Deze positionering maakt de Erasmus Universiteit tot de eerste en enige universiteit in Nederland die zich waagt aan een dergelijk experiment op het vlak van een volledig plantaardig voedselaanbod op de campus.

Desondanks blijft de uitvoeringsfase van deze transitie naar een volledig plant-gebaseerd aanbod ongedefinieerd, met een afwezigheid van specifieke Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's), benchmarks en een tijdschema voor de implementatie. Het is binnen deze context dat het huidige voorstel wordt ingediend, met als doel het opvullen van deze leemtes. Dit voorstel streeft ernaar om een evenwichtige aanpak te formuleren die niet alleen in lijn is met de duurzaamheidsstrategieën en doelstellingen van de EUR, maar ook in lijn is met nationale strategieën, en aandacht besteedt aan de behoeften en voorkeuren van studenten en medewerkers, evenals de huidige ondernemers op de campus. Dit alles wordt gedaan in het licht van de vaststelling dat een inclusieve en diverse benadering van voedselaanbod essentieel is voor het succes van deze transitie, waarbij de huidige uitvoering tekortschiet.

Obstakels

Het streven naar een volledige plant-based campus door de Erasmus Universiteit Rotterdam roept significante bedenkingen op. Hieronder worden de drie voornaamste hoofdproblemen uiteengezet die de complexiteit en potentiële negatieve gevolgen van dit initiatief belichten.

A. Bezwaar 1: Beperkte Scope 3 effectiviteit

De focus op een volledig plantaardige campus richt zich op de Scope 3-emissies, die indirecte uitstoot omvatten waar de universiteit gelimiteerde invloed op heeft (zie appendix 1). Hoewel deze categorie tot 90% van de totale emissies van de universiteit beslaat, draagt catering slechts 9% bij aan deze Scope 3-emissies. Dit resulteert in een effectieve vermindering van slechts 8.1% in de totale emissies door over te schakelen op een volledig plantaardig voedselaanbod, een marginale winst in het licht van de totale uitstoot. Ter vergelijking, de totale CO₂-uitstoot van Nederland bedroeg [volgens het RIVM](#) in 2019 ongeveer 166 miljoen ton, en wereldwijd werd er ongeveer 33 gigaton CO₂ uitgestoten. De specifieke CO₂-uitstoot door catering bedraagt ongeveer 710 ton (zie appendix 1). Dit vertegenwoordigt 0.00043% van de totale Nederlandse CO₂-uitstoot en ongeveer 0.00000215% van de mondiale CO₂-uitstoot. Dit onderstreept de relatief minimale impact van de cateringdiensten op de campus in het grotere kader van nationale en wereldwijde emissies. In dit perspectief is de impact van de campusverandering minimaal en roept het de vraag op of de ingrijpende maatregel proportioneel is aan de potentiële winst.

Emissiebron	CO ₂ -uitstoot	Percentage van de Totale Uitstoot
Mondiale CO ₂ -uitstoot	~33 gigaton	100%
Nederlandse CO ₂ -uitstoot	~166 miljoen ton	0.5%
Scope 3 Emissies EUR	~7883.7 ton	0.000024%
Catering op de Campus	~710 ton	8.1% van de Scope 3 emissie EUR 0.00043% van de Nederlandse CO ₂ -uitstoot 0.00000215% mondiale CO ₂ -uitstoot

B. Bezwaar 2: Tekortschieting in gemeenschapsbehoeften

Zoals benoemd in het [duurzaamheidsrapport 2022](#) (hoofdstuk 6) is het promoten van diversiteit en inclusie een kernonderdeel van de duurzaamheidsstrategie van de EUR voor 2024, waarbij keuzevrijheid essentieel is om rekening te houden met verschillende dieetvoorkeuren, medische omstandigheden van kwetsbare groepen, en culturele achtergronden. Door de campus volledig plant-based te maken, worden deze principes ondermijnd. Specifieke groepen, zoals mensen met bepaalde gezondheidsaandoeningen of zwangere vrouwen die een meer gevarieerd dieet vereisen, of (culturele) groepen waarvoor vlees een belangrijk onderdeel van hun eetgewoonten vormt, kunnen zich uitgesloten voelen. Dit wordt bevestigd door de Stakeholeranalyse (appendix 2) via studentenverenigingen, die aantonen dat een volledig veganistische campus de studenttevredenheid en mogelijk de algemene sympathie en draagvlak voor duurzaamheidsbeleid kan verminderen.

C. Bezwaar 3: Ongewenste Financiële lasten en (financiële) onhaalbaarheid

De transitie naar een volledige plant-based campus kan aanzienlijke financiële gevolgen hebben voor diverse stakeholders zoals consumenten als studenten, medewerkers en bezoekers, maar ook voor de cateraars en de universiteit zelf. Hieronder wordt een uitleg

gegevens over de financiële complicaties die deze transitie met zich meebrengt voor deze stakeholders.

Voor cateraars/ondernemers op de Campus

De overstap naar een volledig plant-based campus gaat gepaard met aanzienlijke financiële implicaties voor cateraars en ondernemers. [Consumptieanalyse van het CBS uit 2020](#) toont aan dat slechts 0.4% van de Nederlandse bevolking een volledig plantaardig dieet volgt. Gecorrigeerd op opleidingsniveau geldt dat 0.3% van de Nederlandse bevolking met een hbo of WO bachelor een volledig plantaardig dieet volgt, en 1.9% voor WO master en hoger. Deze consumptieanalyse laat zien dat de vraag naar een volledig plant-based campus verwaarloosbaar is waardoor campusondernemers aanzienlijke financiële gevolgen zullen ervaren. Zij zullen in het scenario van een volledige plant-based campus te maken krijgen met aanzienlijke omzetverliezen en zijn daarmee gedwongen tot hogere prijzen voor consumenten vanwege lagere schaalvoordelen. De klanttevredenheid neemt af, en de aanpassingskosten voor het overschakelen op een volledig plantaardig aanbod zijn aanzienlijk. Campusondernemers geven ook aan in de stakeholderanalyse (appendix 2) dat zij hier zorgen om maken, en gegarandeerd hun onderneming kunnen sluiten. Het faillissement van Jack Beans binnen enkele maanden wegens lage omzet is een praktisch voorbeeld van de economische onhaalbaarheid van dit initiatief voor ondernemers.

Voor Studenten en Medewerkers en Bezoekers

De overstap naar een volledig plant-based campus gaat niet alleen voor campusondernemers gepaard met aanzienlijke financiële implicaties, maar ook voor studenten, medewerkers en bezoekers van de campus. Omdat het volledige plant-based campus cateringbeleid de prijzen voor maaltijden op de campus verhogen, zal de financiële toegankelijkheid tot voedselconsumptie afnemen op de campus. De financieel kwetsbare groepen (waar studenten over het algemeen al onderdeel van zijn) zullen dit het meest merken.

Voor de Universiteit

De transitie naar een volledig plant-based campus presenteert voor de universiteit zelf ook aanzienlijke financiële uitdagingen, waarbij diverse aspecten van het voedselaanbod herzien moeten worden. Een van de directe gevolgen zijn de hoge onderhandelingskosten met de ondernemers/caterers. Deze kosten ontstaan uit de noodzaak om bestaande contracten aan te passen of nieuwe overeenkomsten te sluiten die in lijn zijn met de nieuwe voedselstrategie.

Daarnaast ontstaat er een verhoogde behoefte aan subsidies en financiële ondersteuning om de overstap naar plantaardige opties mogelijk te maken. Deze subsidies kunnen nodig zijn om de initiële investeringen van cateraars in nieuwe producten, apparatuur en training van personeel te ondersteunen. Daarnaast zal de vraag naar subsidies toenemen om de kosten voor studenten en medewerkers te stabiliseren en te voorkomen dat de financiële ontoegankelijkheid toeneemt.

Voorstel tot Oplossing

Een alternatieve voedselstrategie voor een succesvolle eiwittransitie

Een weldoordachte strategie die rekening houdt met diverse behoeften vanuit de EUR-community, rekening houdt met haalbare doelstellingen binnen een gestelde tijdsdomein, relevante benchmarks gebruikt, en in lijn is met het ritme van nationale strategieën, is cruciaal voor het implementeren van een effectief en breed geaccepteerde cateringbeleid. In deze geest stelt dit voorstel dezelfde voedselstrategie voor die Wageningen University & Research (WUR) hanteert als strategie voor de eiwittransitie (Appendix 4). Deze strategie promoot, specifiek voor cateringbeleid, een 50:50 verhouding tussen dierlijke en plantaardige eiwitten op de korte termijn (2030) en een ambitieuze verschuiving naar een 60:40 verhouding ten gunste van plantaardige eiwitten op de lange termijn (2050). Deze strategie is ontwikkeld in samenwerking met de Gezondheidsraad Nederland op basis van [uitgebreid onderzoek](#), en is o.a. in opdracht geweest van de Ministeries LNV en VWS.

Motivering voor 50:50 & 60:40 eiwitratio als voedselstrategie

De reden dat de WUR heeft gekozen voor een gefaseerde eiwittransitie in plaats van een volledige plant-based campus is tweeledig. De eerste reden heeft betrekking op de duurzaamheidseffectiviteit van een gefaseerde eiwittransitie, en de tweede reden heeft betrekking op de capaciteiten van Nederlandse sectoren om adequaat de transitie te kunnen faciliteren. Hieronder is een uitleg over de benoemde redenen.

1. Niet-lineaire duurzaamheidseffectiviteit

De relatie tussen de transitie naar plantaardige diëten en de milieu-impact is complex en niet lineair. Dit komt omdat de milieu-impact van diëten op de omgeving afhankelijk is van meerdere factoren, waaronder de productie, verwerking en het transport van voedingsmiddelen. Zo kunnen bepaalde landbouwmethoden voor de productie van rijst aanzienlijke hoeveelheden methaan uitstoten, en de teelt en verwerking van noten, zaden en gedroogd fruit soms meer energie, materialen en water vereisen dan sommige dierlijke producten. Dit benadrukt dat een vermindering van vleesconsumptie op zichzelf niet noodzakelijkerwijs leidt tot een vermindering in voetafdruk (non-lineariteit). Een gebalanceerde ratio waarin deze ruimte weloverwogen wordt vormgegeven is juist hierom wenselijker om daadwerkelijk effectief duurzaam te zijn dan een volledige plant-based campus.

2. Verantwoordelijk handelen binnen Nederlandse context

De voedselstrategie van de WUR houdt rekening met de uitdagingen en limitaties van de eiwittransitie binnen de Nederlandse context die worden benoemd in de [Nationale eiwitstrategie](#). Zo zijn er binnen de Nederlandse context aantal economische en geopolitieke kwetsbaarheden die de eiwittransitie kunnen overbelasten en ondermijnen. Voorbeelden hiervan zijn de verhoogde afhankelijkheid van soja-importen buiten Europa voor menselijke consumptie en veevoer die negatieve invloed hebben op ecosystemen. Het veroorzaakt aantasting van waardevolle natuur, toenemende ontbossing, schending van landrechten van lokale bevolkingen en overmatig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Hierdoor neemt de druk op Europese en Nederlandse veehouderij toe waar we in korte tijd niet klaar voor zijn. Een te ambitieuze doelstelling zoals een volledig plantaardige eiwittransitie die niet synchroon

loopt met de nationale eiwitstrategie kan dus voor de-harmonisatie zorgen binnen de Nederlandse sectoren. Gezien deze complexiteit, benadrukt de Nationale Eiwitstrategie het belang van een geleidelijke eiwittransitie, die rekening houdt met zowel het tijdsdomein als milieu- en voedselveiligheidsrisico's. In lijn met deze nationale context en uitdagingen, is het verantwoord en noodzakelijk voor onze universiteit om het tempo en de ambitie van deze strategie aan te houden, waarbij een overgang naar 50:50 in 2030 en 60:40 in 2050 wordt beoogd. De Wageningen University & Research voedselstrategie sluit hierop aan door deze complexiteit te erkennen en streeft naar een evenwicht dat economische, sociale, en milieuaspecten in balans brengt. Op deze manier draagt de WUR niet alleen bij aan de nationale eiwitstrategie, maar stelt het ook een voorbeeld voor andere instellingen en de bredere gemeenschap.

Implementatie van de voorgestelde voedselstrategie

Om de implementatie succesvol te laten verlopen, dient er een gestructureerde implementatie te zijn uitgedacht die zorgvuldig rekening houdt met de complexiteit en gevoeligheid van dit gefaseerde proces. In dit kader zijn de volgende stappen gewenst te doorlopen voor de eiwittransitie. Een uitgebreide tijdlijn is te vinden in appendix 4.

1. De 50:50 eiwittransitie voor 2030

In de periode 2024-2025 richt de universiteit zich op de voorbereiding voor de eiwittransitie, met een uitgebreide analyse van het huidige voedselaanbod, hoge risicoproducten en (potentiële) leverancierscontracten, waarbij doelstellingen voor een 50:50 plantaardige tot dierlijke eiwitverhouding tegen 2030 worden vastgesteld. Hierbij hoort een zorgvuldige voorverkenning van voedselleveranciers die passen bij de voedselstrategie en intensieve dialogen met campusondernemers om tot een gedeeld begrip van hun behoeften en uitdagingen te komen. Tijdens de eerste transitiefase van 2026-2027 faciliteert de universiteit potentieel geschikte leveranciers aan campusondernemers en streeft ze naar nieuwe overeenkomsten die de overgang naar deze verhouding ondersteunen. De universiteit stelt zich flexibel op als er geen gewenste overeenkomsten kunnen worden gesloten. De tweede transitiefase van 2028-2029 is gericht op het evalueren en bijstellen van de aanpak op basis van feedback. In 2030 vindt een grondige evaluatie plaats om te verzekeren dat de doelstellingen behaald zijn en de impact op duurzaamheid en acceptatie te beoordelen. De bevindingen worden (semi-)verankerd in het inkoopbeleid, waarbij de perspectieven van ondernemers en de gemeenschapsacceptatie centraal staan. Vervolgens begint de voorbereiding voor de volgende fase richting een 60:40 verhouding voor 2050.

2. De 60:40 eiwittransitie voor 2050

Van 2031 tot 2049 legt de universiteit de nadruk op voortdurende verbetering en aanpassing binnen de eiwittransitie. Dit traject omvat een constante stimulatie van innovatie, met een speciale focus op de ontwikkeling van nieuwe plantaardige opties die leveranciers bieden die aansluiten bij de geformuleerde voedselstrategie. Gedurende deze periode zal de universiteit actief de marktontwikkelingen en wetenschappelijke inzichten monitoren om te verzekeren dat de voedselstrategie blijft resoneren met de meest actuele kennis, best practices en behoeften vanuit de EUR-community. Het proces culmineert in het jaar 2050 met een

eindbeoordeling, waarbij wordt nagegaan of de overgang naar een 60:40 verhouding van plantaardige tot dierlijke eiwitten is volbracht en of de gestelde lange termijndoelen op het gebied van duurzaamheid en gezondheid zijn behaald.

Focuspunten in de uitvoering op voorgestelde voedselstrategie

De implementatie van een gefaseerde overgang naar een 50:50 verhouding in 2030 en 60:40 verhouding in 2050 van dierlijke tot plantaardige eiwitten vraagt om een nauwe samenwerking tussen de universiteit en campusondernemers. In de komende jaren zal er daarom meer aandacht moeten zijn voor deze relatie, met onderhandelingspunten die zich richten op de concrete invulling, de haalbaarheid, en acceptatie van de eiwittransitie. Hieronder staan focuspunten voor de verschillende fases binnen de eiwittransitie.

- Bij het nastreven van een eiwittransitie moet niet enkel de focus liggen op de verhouding tussen plantaardige en dierlijke eiwitten, maar ook op de concrete invulling van deze ratio's, waarbij oog is voor de vermindering van specifieke milieubelastende producten zoals rood vlees (zie appendix 5).
- De eiwittransitie mag niet ten koste gaan van een divers en inclusief voedselaanbod.
- Het uitgangspunt tijdens deze onderhandelingen is niet bedoeld om ondernemerschap te belemmeren, maar hoort te streven naar flexibele overeenkomsten met campusondernemers o.b.v. gedeelde waarden om de adoptie van deze nieuwe verhoudingen, en specifieke invulling hiervan te bevorderen.

Vergelijking van de voedselstrategieën m.b.t. volledige context

Factoren	Volledige Plant-Based Campus	Gefaseerde 50:50 & 60:40 Eiwittransitie
Scope 3 CO2-Effectiviteit	Geringe impact op totale CO2-uitstoot met maximaal risico op overinvestering in marginale winsten.	Proportionele aanpak; biedt een beheersbare bijdrage aan CO2-reductie zonder excessieve risico's.
Inclusief en Divers Aanbod	Beperkt de voedselkeuze; negeert persoonlijke dieetvoorkeuren en medische omstandigheden voor kwetsbare groepen.	Behoudt voedseldiversiteit en respecteert individuele voorkeuren, levensstijlen, en medische omstandigheden, bevordert tevredenheid en welzijn.
Financiële Haalbaarheid	Hogere kosten voor consumenten en groot risico op economische onhaalbaarheid voor ondernemers.	Voorkomt extreme prijsverhogingen en biedt economische haalbaarheid voor zowel consumenten als aanbieders. Beperkt onvoorziene uitgaven voor de universiteit.
Impact op Campusgemeenschap	Potentieel verminderde tevredenheid en weerstand tegen verandering binnen de universiteitsgemeenschap.	Verhoogt de gemeenschapstevredenheid door flexibiliteit en keuze te bieden. Versterkt het draagvlak voor duurzaamheidsinitiatieven.
Gezondheidsrisico's voor kwetsbare groepen	Risico op niet voldoen aan de specifieke voedingsbehoeften van individuen met medische of gezondheidsgerelateerde dieetrestricties.	Biedt een gebalanceerde voedingsaanpak die kan worden aangepast aan individuele gezondheidsbehoeften en dieetrestricties.

Samenwerking met Ondernemers	Kan leiden tot spanningen met campusondernemers vanwege dwangmatige houding.	Bevordert samenwerking en co-creatie met campusondernemers, gericht op gezamenlijke duurzaamheids- en gezondheidsdoelen.
Aanpassingsvermogen en innovatie	Beperkte ruimte voor aanpassing en innovatie binnen de voedselvoorziening vanwege strikte regels.	Stimuleert innovatie in voedselaanbod en duurzaamheid door ruimte voor experimenten en aanpassingen.
Bijdrage aan Nationale Eiwitstrategie	Mismatch met de nationale eiwitstrategie en de brede maatschappelijke en economische context van Nederland.	Sluit aan bij de nationale eiwitstrategie en ondersteunt de bredere doelstellingen van duurzaamheid en gezondheid op nationaal niveau.

Samenvattend

In het voorstel "Behoud van inclusief en divers voedselaanbod" wordt de ambitie van de Erasmus Universiteit Rotterdam om over te gaan naar een volledig plant-based campus belicht. Een volledige plant-based campus als voedselstrategie stuit echter op significante obstakels. Deze omvatten de beperkte effectiviteit in het verminderen van Scope 3 CO₂-emissies, het niet volledig kunnen voldoen aan de diverse gemeenschapsbehoeften met oog voor medisch kwetsbaren, en aanzienlijke financiële uitdagingen. Deze bezwaren benadrukken de noodzaak voor een doordachte benadering die rekening houdt met zowel de bezwaren, en nog steeds oog heeft voor een positieve milieu-impact.

Als oplossing stelt dit huidige voorstel als voedselstrategie een gefaseerde eiwittransitie voor, gebaseerd op de geïmplementeerde voedselstrategie van Wageningen University & Research, die een 50:50 verhouding tussen dierlijke en plantaardige eiwitten tegen 2030 en een ambitieuze verschuiving naar een 60:40 verhouding tegen 2050 nastreeft. Deze voedselstrategie zet in op innovatie en gezondheid, en biedt ruimte voor de behoefte aan een divers en inclusief voedselaanbod. Het minimaliseert de financiële lasten voor zowel de consumenten, de campusondernemers als de universiteit zelf, en geeft daarmee een proportionele respons op het maatschappelijk duurzaamheidsvraagstuk. Bovendien is deze voedselstrategie synchroon met de nationale eiwitstrategie die is ontwikkeld door de nationale gezondheidsraad. Hiermee wordt een solide fundament gelegd voor een transitie die niet alleen milieubewust is, maar ook economisch verantwoord en sociaal inclusief.

De implementatie van deze strategie positioneert de Erasmus Universiteit Rotterdam als een voorloper op het gebied van duurzame voedselvoorziening in het hoger onderwijs, samen met de Wageningen University & Research. Met deze strategie kijkt de Erasmus Universiteit Rotterdam uit naar een toekomst waarin zij blijft innoveren en leiden in duurzaamheid, terwijl zij een inspirerend voorbeeld stelt voor universiteiten wereldwijd.

Kortom, de voorgestelde 50:50 en 60:40 ratio voor de eiwittransitie biedt een gebalanceerde oplossing die direct inspeelt op eerder geïdentificeerde bezwaren, terwijl het de kernwaarden en strategische doelen van de universiteit ondersteunt. Deze benadering harmoniseert en bevordert een duurzame, gezonde en inclusieve campuscultuur die zowel op de korte als op de lange termijn voordelen biedt voor de hele universiteitsgemeenschap.